

videnskabelig dannebe Candidat til et Embede ikke kan vente at faae Anvendelse i Statens mere ansvarfulde Stillinger, førend han praktiff har uddannet sig, og at det ikke er nok, at han til et vist givet Punkt i sit UngdomsLiv har havt en videnskabelig Fylde af Kundskaber i sin Magt. Naturligviis maatte saadanne Forelæsninger stee med Sognepræstens Samtykke; thi ellers kunde der let i en Menighed opstaae stridige Partier, og maaffee kunde Candidaterne af reen materiel Interessse arbeide hen til at sprænge den gode Forstaaelse mellem Præst og Menighed, for at hæve sig selv; saadanne Tilfælde vilde upaatvibelig kunne tænkes. Jeg troer saaledes, at man ad denne Vej ved en aldeles administrativ Fremgangsmaade fra Regeringens Side kunde komme et Skridt nærmere til det Maal, Lovgivningen tilfigter, at slaffe gode og tilbeels praktiff dannebe Theologer ind i de mindste Embeder. Det er saameget mere magtpaaliggende, at man i denne Retning søger at virke Noget, som jo de Kalb, der modtage de theologiske Candidater, paa Grund af Embedernes ringe Indtagter, i Reglen altid blive forsyrgede med saadanne Candidater, som efter faa Aars Forløb vandre videre, medmindre de en enkelt Gang faae en Candidat, der har faaet en mindre god Charakter, men som derfor vel kan være en særlig begavet Mand, om det end i Reglen er Tilfældet, at de maae ansees for mindre begavede.

Det næste Middel, jeg troer man kunde gribe til, for at sikke Menighederne, om ikke talentfulde, saa dog dygtige Præster, vilde være, hvis man faae sig istand til at bortskaffe de Præster, der allerede i længere Tid have havt Ansættelse, men som i høi Grad virke ufordeeltigt paa Menighederne, enten ved deres private Liv, eller ved deres Mangel paa egentlig Religiøsitet. Det er ofte meget vanskeligt at give disse Kriterier noget bestemt Holdepunkt, eller at betegne dem saaledes, at man kan sige, det er det og det, der gjør en Præst uduelig, eller gjør Forholdet ligeoverfor Menigheden uholdbart, enten det nu er hans Mangel paa christelig Overbeviisning, som man skal have ondt ved at gribe paa det rette Punkt, eller det er hans Mangel paa at leve efter de præstelige

Forhold; men vist er det, at man med Sandhed kan sige, at, hvor saadanne Præster flere Aar leve i en Menighed, afstedkomme de en meget betydelig Ulykke. De sløve naturligviis det kirkelige Liv i Menigheden; men det er især Ungdommen, de virke uheldigt paa, derved at de Unges kirkelige Liv ikke faaer den rette Spore og ikke bliver gjennemtrængt af den inderlige Overbeviisning, som den Vidres Tro er greben af. Jeg skulde derfor foreslaae, at man søgte at formaae Kultusministeren til at tage under Overveielse, om ikke den Deel af den forrige Kultusministers Forslag til en Kirkeforfatning skulde kunne benyttes som en særskilt Lov, det Punkt nemlig, som af en tidligere Taler er berørt, at Menighederne kunne klage først til Provsteretten eller Provsten, som havde at foranstalte en Slags mundtlig Plaidure mellem Præsten og Menigheden, for at see at jævne Sagen; men dersom det ikke lod sig gjøre, da skulde den frem for Biskoppen eller for en Kirkeret og derfra til Ministeriet, som da havde Valget imellem enten at lade Præsten tiltale eller affætte eller ogsaa at forflytte ham. Der er foreslaaet flere Midler og Veie, hvorpaa en Menighed skulde kunne blive fri for en saadan, mildest talt, uduelig Præst; jeg troer imidlertid, at man uden at tage hele det store systematiske Apparat af Retter, som det omtalte Forslag indeholder, og uden at gaae ind paa en Kirkeforfatning, som jeg for mit Vedkommende ikke troer hverken nu eller nogenstinde at ville kunne stemme for, kunde udsønde denne Idée fra det Øvrige, og at der lader sig danne et Forum for saadanne Klagers Afgjørelse, ved at lade Biskoppen præsidere i en Kirkeret, der blev sammensat af ligemange geistlige og verdslige Medlemmer. Maaden, hvorpaa de skulle vælges saaledes, at de stode upartiske for den Klagen og Klageren, kunde være forskjellig, og jeg skal i den Henseende ikke gjøre noget bestemt Forslag, saa meget mere, som det slet ikke kan knyttes til nærværende Forslag; men jeg troer, at der upaatvibelig kunde findes en Maade at sammensætte en nogenlunde upartiff Domstol paa, og naar da en saadan Klage af denne Domstol blev befunden gheldig, eller at indeholde Sandhed, forekommer det mig, kunde man trygt lade det beroe derved, at den Geist-